Redacțiunea, Administrațiunea, și Tipografia:
Brașovŭ, piața mare Nr. 30.

Scrisorĭ nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimetŭ.

INSERATE se primesc la Administrațiune în Brașovŭ și la următórele Birourĭ de anunciurĭ: în Viena: *M. Dukes, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppeliks* Nachfolger; *Anton Oppelik, J. Danneber*, în Budapesta: *A. V. Goldberger, Eckstein Bernat*: în Bucurescĭ: *Agence Havas*, Succursale de Roumanie; în Hamburg: *Karolyi & Liebmann*.

Prețulŭ inserțiunilorŭ: o seria garmond pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială.

Reclame pe pagina a 3-a o seria 10 cr. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULŬ LVIII.

„Gazeta" iese în fiă-care ḑi.

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un anŭ 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe anŭ.

Pentru România și străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de Dumineca 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru și din afară și la dd. colectorĭ.

Abonamentulŭ pentru Brașovŭ
la administrațiune, piața mare, Târgulŭ Inului Nr. 30 etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplaru 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atâtŭ abonamentele câtŭ și inserțiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 37. Brașovŭ, Vinerĭ, 17 Februarie (1 Martie) 1895.

Rĕsvrătire fără vĕrsare de sânge.

Brașovŭ, 16 Februarie v. 1895.

Guvernulŭ și partida lui suntŭ neobosițĭ în a fabrica legĭ centralisătóre de totŭ soiulŭ. Ajunge sĕ se spună, că idea conducĕtóre a cutărui proiectŭ de lege este întărirea „unității naționale maghiare" pentru ca imediatŭ sĕ fiă captivate tóte inimele mamelucescĭ și proiectulŭ sĕ se voteze.

Dér prea adese-orĭ se întâmplă, că socotéla de acasă a d-lorŭ legislatorĭ nu se potrivesce cu cea din tĕrgŭ.

Așa s'a întêmplatŭ și cu noua lege privitóre la poliția de câmpŭ.

Acéstă lege a intratŭ în vigóre în Noemvre anulŭ trecutŭ. Ea este opera fostului ministru de agricultură Bethlen, care a legatŭ multe speranțe de ea. Majoritatea a votat'o cu insufleţire „patriotică", privindŭ în ea unŭ mare „progresŭ alŭ timpului".

Acum însĕ, cândŭ legea e sĕ se pună în practică, se constată, că ea este fórte defectuósă și în multe privințe chiar absurdă și neesecutabilă. In Ungaria mai multe comitate și orașe au protestatŭ contra nouei legĭ dovedindŭ, că e absolutŭ imposibilă o aplicare a ei.

Pentru Ardealŭ însĕ, legea privitóre la poliția de câmpŭ e multŭ mai nepotrivită, decâtŭ pentru Ungaria, căcĭ, cândŭ s'a fostŭ adusŭ, s'au avutŭ în vedere numai raporturile economice ale poporului din Ungaria, nu însĕ și ale celui din Transilvania, care trăiesce în condițiunĭ economice cu totulŭ diferite.

Cu tóte acestea, până acuma nu s'au ivitŭ în sînulŭ poporațiunei Ardealului casurĭ de opunere fățișe la esecutarea nouei legĭ.

Cei dintâiu, carĭ au perdutŭ răbdarea, suntŭ locuitorii maghiarĭ din comuna Baginŭ, în comitatulŭ Turda-Arieșŭ. Aceștia s'au rĕsvrĕtitŭ formalŭ în contra autoritățilorŭ.

O telegramă mai lungă din Turda, adresată ḑiarului „Magyar Hirl." cu data de 26 Februarie, spune, că autoritățile, carĭ s'au presentatŭ în comuna Baginŭ pentru a esecuta legea privitóre la poliția de câmpŭ, au fostŭ huiduite din comună cu putere brachială. Solgăbirăii, carĭ se presentaseră în comună cu o puternică asistență de gendarmĭ, abia șĭ-au pututŭ mântui viéța prin fugă, ér gendarmii, carĭ nu cutezară sĕ verse nicĭ măcarŭ o picătură de sânge — fiind-că era sânge unguresců, — au fostŭ desarmațĭ de puscĭ și baionete. S'au întêmplatŭ și bătăi strașnice. Pentru restabilirea ordinei s'a trimisŭ la Baginŭ o mare trupă de gendarmĭ sub conducerea unui locotenentŭ, dér — după cum se ḑice în telegramă — e probabil, că va trebui sĕ se trimită și miliţiă, deórece e temere, că gendarmii nu vorŭ puté rĕsbi.

Ne aducemŭ aminte, că în vara anului 1892 s'a făcutŭ vestită comuna Baginŭ prin aceea, că locuitorii ei maghiarĭ au ținutŭ sĕ se distingă și ei cu sĕlbătĕcii și vandalisme sĕvîrșite în contra Românilorŭ, imitândŭ pe ortacii lorŭ dela Turda, Aradŭ, Șimlea etc. Ungurii din Baginŭ năvăliră în meḑulŭ nopții cu ciomege asupra micei colonii române din mijloculŭ lorŭ, pe care au maltratat'o în modulŭ celŭ mai barbarŭ, sdrobindŭ cu petrii și cu parĭ ferestrile caselorŭ românescĭ, ér pe mai mulțĭ locuitorĭ românĭ bătêndu-i și rănindu-i.

Peste tóte acestea autoritățile au trecutŭ atuncĭ la ordinea ḑilei și rĕsvrĕtitorilorŭ, de sigurŭ numai fiind-că erau Maghiarĭ, nu li-s'a smintitŭ nicĭ măcarŭ unŭ firŭ de pĕrŭ din capŭ.

Sĕ ne mai mirămŭ óre, că după asemenĭ precedențe nicĭ însĕ-șĭ autoritățile nu mai potŭ rĕsbi aḑĭ cu locuitorii maghiarĭ din comuna Baginŭ?

Acum recunoscŭ și foile unguresci, că poporulŭ maghiarŭ din Baginŭ e „vestitŭ de bătăușŭ, cerbicosŭ și îngâmfatŭ". Dér când rĕsvrĕtirea s'a fostŭ sĕvîrșitŭ în contra Românilorŭ, foile unguresci luau în apĕrare pe rĕsvrĕtitorĭ și sĕlbătĕciile sĕvîrșite de ei erau taxate ca totŭ atâtea fapte de patriotismŭ, ér autoritățile, asemenea strutului, îșĭ ascundeau capulŭ în nisipŭ pentru de-a nu vedé și a nu auḑi nimicŭ.

Dér nu ne este scopulŭ a vorbi acum despre acestea. E faptŭ de multŭ sciutŭ, că altfelŭ este tractatŭ poporulŭ românŭ și altfelŭ celŭ maghiarŭ; altfelŭ se portă gendarmii și autoritățile unguresci când au de-a face cu Românĭ și altfelŭ cândŭ au de-a face cu Maghiarĭ.

Scopulŭ nostru de astă-dată este numai de-a arăta, că în nemărginita rĕvnă de-a centralisa și de-a întórce totulŭ pe córda unității naționale maghiare", în parlamentulŭ ungurescŭ se fabrică legile cele mai absurde și neaplicabile, pe carĭ nicĭ însu-șĭ poporulŭ maghiarŭ, pentru a căruia întărire, ḑice-se, se aducŭ, nu le mai póte suporta.

Majestatea Sa a datŭ, din incidentulŭ morții archiducelui Albrecht, urmatorulŭ:

Ordinŭ pe armată.

Stégurile nóstre se plécă. ultimulŭ salutŭ alŭ tunurilorŭ resună în onórea inspectorului generalŭ alŭ armatei, a mareșalului archiduce Albrecht.

Cu jale plină de durere întimpină întréga armată și patria cu Mine și cu casa Mea, pierderea ireparabilă, ce Ni-a impus'o voința Atot-puternicului.

Admirațiunea unei viețĭ fructifere, consacrate cu spiritŭ înaltŭ și cu inimă caldă și cu totulŭ armatei; însuflețirea pentru nobilulŭ prințŭ care, credinciosŭ sie-șĭ, nu s'a clătinatŭ nicĭ-odată în vijelii și în pericole, care — ca beliduce victoriosŭ — a fostŭ podóba și mândria armatei Mele; și tóte acele sentimente, pe carĭ acum nu le potŭ esprima: tóte aceste se esprimă în mulțămirea adâncŭ simțită pentru Dumneḑeulŭ oștirilorŭ, care a păstratŭ în totă vigórea viéța bĕtrânului mareșalŭ, ca pe unulŭ dintre cei mai de frunte ai aleșilorŭ sĕi până aprópe la marginea estremă a etății omenescĭ.

Eterna amintire a archiducelui Albrecht rĕmâne tocmai așa ca acea cunună de laurĭ, ce împodobesce pe eroulŭ dela Novara și Custozza: pentru armata Mea, pentru cele două armate teritoriale ale Mele, și pentru marina Mea de rĕsboiu, unŭ paladiu alŭ credinței, alŭ statorniciei și alŭ încrederei în victoriă.

Ordonŭ, ca regimentulŭ de infanteriă Nr. 44; regimentulŭ de dragonĭ Nr. 9; și regimentulŭ de artileriă Nr. 5, sĕ pórte pentru tóte timpurile numele: „mareșalŭ archiduce Albrecht".

Viena, 26 Februarie 1895.

Franciscŭ Iosifŭ m. p.

Afacerea șicanelorŭ postale

în Senatulŭ Românŭ.

Rĕspunsulă ministrului de esterne Al. Lahovari *la interpelarea d-lui V. A. Urechiă.*

D-lŭ ministru de esterne *Al. Lahovari* ḑice, că orĭ de câte-orĭ o îndatorire internațională va fi violată de guvernulŭ ungurescŭ, d-sa va fi celŭ dintâiu sĕ protesteze și sĕ céră dreptate (Aplause). Trebue însĕ sĕ vedemŭ până unde mergŭ aceste îndatorirĭ naționale.

Disoursulŭ d-lui Urechiă a fostŭ interesantŭ, dér nu tocmai sistematicŭ, amestecândŭ necontenitŭ fapte de administrație interióră și cestiunĭ de dreptŭ, de unŭ ordinŭ internaționalŭ.

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS."

(Reproducerea oprită.)

Din anii 1848—49.

Memorii, de ***Vasilie Moldovanŭ.***

(26) (Urmare).

Pe o uliță laterală amŭ ajunsŭ la Boeriu, unde era încuartiratŭ Dragoșŭ. Aicĭ era plină casa de prefecțĭ și tribunĭ, pe carĭ îi ajunse aceeașĭ sórte, ca și pe noi. Intre alțiĭ era și d-lŭ *Adrianŭ*, fostŭ mai târḑiu ministru în România, apoi unŭ tînĕrŭ boerŭ cu numele *Vițianŭ*. Mai departe prefecțiĭ *Dobra, Botteanu* (elŭ se scriea Bottyán), vice-prefectulŭ Nicolau *Mureșianu*, tribuniĭ *Andreica*, N. *Begnescu*, Alesandru *Arpadi*, Simionŭ *Moga*, *Molnar* (pe care îlŭ pușcă Hatvani în 8 Maiu).

Intrândŭ în casă Buteanu luà aspru la rĕspundere pe Dragoșŭ, făcêndu-i cele mai grele imputărĭ și apostrofându-lŭ de *trădătorŭ*.

Dragoșŭ, în confusiunea sa, nu putù ḑice alta, spre consolarea nóstră, decâtŭ că pe Kossuth nime nu-lŭ póte compromite în nimbulŭ sĕu.

— Ai avutŭ o purtare infamă și nu merițĭ, decâtŭ blăstemele nóstre și ale cerului! îi ḑisei eu.

Intr'acestea bătură la ușă și intrară 5 oficerĭ maghiarĭ. Pe celŭ dintâiu îlŭ agrăi Dragoșŭ ḑicêndŭ: „ugy-é őrnagy úr, az országot és annak kormányzoját senki sem fogja compromitálni? (Așa e, d-le majorŭ, că nime nu póte compromite țéra și pe guvernatorulŭ aceleia?) — Nem! (nu!) fù rĕspunsulŭ rece alŭ oficerului.

Aicĭ am gătatŭ! Intre cei de față uniculŭ eram îmbrăcatŭ în vestminte românescĭ (țĕrănescĭ). Ca sĕ nu fiu observatŭ, nu m'am pututŭ apropria de Buteanu, ci m'am retrasŭ în odaia laterală, și am mai ascultatŭ puțintelŭ. Apoi cu N. Mureșianu și cu Arpadi am eșitŭ în cuină, de acolo în uliță și pe urmă la cuartirulŭ lui Buteanu, sperândŭ, că elŭ ne va împărtăși cele întêmplate.

Aicĭ, fără de-a aprinde lumina, amŭ conceputŭ planulŭ, ca sosindŭ Buteanu, sĕ o luămŭ cătră Câmpenĭ, pe vre-o cărare, care elŭ, ca Abrudeanŭ, negreșitŭ, că trebuia sĕ o scie. Arpadi era optimistŭ, și nu se unia cu planulŭ acesta, ḑicêndŭ și visândŭ, că Iancu va depune armele, ca mâne, Româniĭ vorŭ trimite deputațiune la Kossuth, și alte ilusiunĭ, pe carĭ le luà din creriĭ și gura lui Dragoșŭ.

La jumĕtate pe 12 óre sosesce Buteanu, însĕ, fără a ḑice unŭ cuvêntŭ se trântesce pe patŭ, se raḑimă cu spatele de părete, îșĭ așéḑă mânile pe palme între genunchĭ. Consternațiunea lui era atâtŭ de mare, încâtŭ lungă vreme, nu am pututŭ scóte cuvêntŭ din gura sa.

I-am împărtășitŭ planulŭ meu de mântuire, ḑicêndu-i: Mĕi omule, amŭ așteptatŭ după tine, ca sĕ viĭ și sĕ mergemŭ împreună; n'amŭ voi sĕ rĕsplătimŭ bunĕtatea și nobleța ta, mergêndŭ și lăsându-te aicĭ în gura morțiĭ.

La acésta Buteanu se sculà, scóse o cheiă, deschise unŭ coferŭ și luândŭ din elŭ nisce vestminte îmĭ ḑise:

— Moldovene, tu singurŭ eștĭ cu ciórecĭ, călțunĭ, șerparŭ etc.; acestŭ portŭ și aséră a fostŭ prea bătătorŭ la ochĭ; na aceste vestminte, îmbracă-te și la mântuire sĕ nu ne gândimŭ, căcĭ vedetele dușmanilorŭ suntŭ așeḑate deja în jurulŭ Abrudului. Sciu, că Iancu nu va depune armele, cum crede Dragoșŭ și Ungurii, dér resultatulŭ încercărei lui e dubiu, căcĭ trupa, care a întratŭ astă séră, e numai avantgarda trupei, ce va urma mâne. Ce sciu și mai sigurŭ e, că îndată-ce se va arăta oștire românéscă, noi vomŭ fi cei dintâiu jertfițĭ. Dér cu tóte acestea, nu putemŭ fugi, căcĭ noi numai în direcțiune cătră Roșia amŭ puté scăpa, dér tocmai punctele aceste suntŭ cele mai întărite, și încă la tóte posturile suntŭ împărțițĭ Maghiarĭ din locŭ, carĭ suntŭ cunoscuțĭ cu tóte potecile.

Póte că acesta a fostŭ destinulŭ lui Buțeanu!

Incepù sĕ ne cuprindă descuragiarea. Tótă nóptea nu amŭ durmitŭ. Amŭ petrecut'o, când grăindŭ vorbe nearticulate, când oftândŭ, când sărindŭ în susŭ și preumblându-ne prin odaiă, ca ómeniĭ nebunĭ.

(Va urma).

Cestiunea o împarte în 3 părţi: cestiunea diareloră, cestiunea telegrameloră şi cestiunea scrisoriloră.

După convenţiunea uniunei postale, fiă care statŭ are dreptulŭ absolutŭ de a aplica diareloră din ţĕrile vecine tóte legile sale interióre, de a-le primi, de a-le respinge, de a-le arde chiar în pieţele publice, décă ar voi sĕ facă acésta inutilă ceremonia, şi care ce e dreptŭ nu prea intră în moravurile nóstre actuale. Prin urmare acestŭ dreptŭ de a interdice diarele, este unŭ dreptŭ absolutŭ şi alŭ Ungariei cum este şi alŭ nostru. Cum dér a'şĭ pute eu se reclamŭ, în contra unui textŭ precisŭ şi sĕ cerŭ, ca Ungaria sĕ priméscă diarele românescĭ, pe carĭ nu vrea sĕ le admită la dênsa. Ceva mai multŭ. Nu numai, că are dreptulŭ sĕ nu le permită distribuţiunea pe teritoriulŭ sĕu, dér are dreptulŭ sĕ refuse şi trasitulŭ lorŭ, art. 16 în § 5 este fórte categoricŭ.

D-lŭ Urechiă a cititŭ acestu paragrafŭ cam repede. Elŭ spune apriatŭ, că „se reservă dreptulŭ guvernului orĭ-cărei ţĕrĭ din uniune, de-a nu efectua pe teritoriulŭ sĕu transportulŭ séu distribuţiunea atâtŭ a *obiecteloră, carĭ se bucură de moderaţiunea taxei* în privinţa cărora nu s'au îndeplinitŭ legile ordonanţele séu decretele, carĭ reguléză condiţiunile publicaţiuniloră, séu a circulaţiunei lorŭ în acéstă ţéră, câtŭ şi a corespondenţeloră de orĭ-ce natură, ce conţinŭ într'unŭ visibilŭ inscripţiunĭ, desemnurĭ etc. oprite de dispositiunile legale, séu regulamentare, în vigóre în acéstă ţéră.

Obiectele, carĭ se bucură de „moderaţiunea tacsei" însemnéză în stilŭ postalŭ: *cărţile, diarele, imprimatele* ingenese. Pentru aceste obiecte nu numai distribuţiunea, dér transitulŭ lorŭ e la discuţiunea ţĕrii, prin care trecŭ.

Soiţĭ, că şi Rusia a iscălitŭ convenţiunea. Vĕ închipuiţĭ dér lesne — cunósceţĭ regimulŭ pressei în Rusia — că décă Rusia a iscălitŭ asemenea convenţiune, n'a pututŭ sĕ-o facă, decâtŭ fiind-că asemenea restricţiune îi da garanţiile cele mai complecte. Prin urmare, Ungaria póte şi dânsa a-se sluji de acelaşĭ tecstŭ. Şi noi avemŭ absolutŭ acelaşĭ dreptŭ şi voiŭ spune mai târdiu, pentru-ce credŭ, că nu trebue sĕ usămŭ de dênsulŭ.

In ce privesce transitulŭ diareloră, numai acele diare, carĭ suntŭ distribuite în modŭ făţişŭ sub bandă, cadŭ sub dispoziţiunile aceste. Obicĭnuitŭ se face însĕ unŭ coletŭ postalŭ pentru ţéra de destinaţiă, şi acelŭ coletŭ circulă nesupĕratŭ; nicĭ odată nu s'a întêmplatŭ, sĕ se opréscă vr'odată de ţéra prin care transită.

Sĕ trecemŭ la cestiunea telegrameloră. In art. 7 alŭ convenţiunei, fiă-care statŭ şĭ-a reservatŭ dreptulŭ de censură asupra telegrameloră private, tóte ţĕrile useză de dênsulŭ şi adese-orĭ şi noi amŭ opritŭ telegrame din ţĕrĭ streine, carĭ nu ne conveniau, şi nimenĭ nu ni a făcutŭ nicĭ o obiecţiune. Acum, că acestŭ dreptŭ în practică póte sĕ fiă dusŭ la escesŭ, sĕ se opréscă o telegramă în ofensivă — ca cea cu şuncile — se póte. Dér dreptulŭ esistă, usulŭ, care se face de dênsulŭ póte se fiă arbitrarŭ adesea, câte odată neinteligentŭ; unŭ amploiatŭ mărginitŭ póte împinge fórte departe asemenea putere. Insĕ totdéuna se póte face o reclamaţiune.

A dice, că se violéză sistematicŭ dispositiunile unei convenţiunĭ internaţionale de către unŭ guvernŭ, séu a sprijinì, că cutare amploiatŭ a făcutŭ abusŭ, este altceva cu totulŭ. De una potŭ se rĕspundŭ eu, ministru de esterne; de alta nu potŭ sĕ rĕspundŭ.

Sĕ venimŭ la scrisorĭ.

Principiulŭ secretului scrisoriloră este consacratŭ chiar în Constituţiă la noi; elŭ este prevĕdutŭ de convenţiunĭ şi chiar de legile interióre ale diferiteloră ţĕrĭ; însĕ şi aicĭ este o restricţiune, care nu atêrnă de mine, cum nu atérnă nicĭ de guvernulŭ ungarŭ.

In casurile, în carĭ magistratulŭ judecă, bine séu rĕu, că pentru descoperirea unei crime séu delictŭ, se póte deschide o scrisóre, legile îi dau dreptulŭ, sĕ o facă. Va fi, evidentŭ, rĕspundĕtorŭ de abusulŭ acestei facultăţĭ. Nu dicŭ că este bine, dic numai, că principiulŭ dreptului esistă şi că de aplicaţiunea lui în anumite casurĭ eu nu potŭ rĕspunde. Décă judecătorii noştri nu useză de acéstŭ dreptŭ, ce se practică în tóte ţĕrile din lume, este, că noi suntemŭ fórte liberalĭ în tóte privinţele. (Aplause).

Sĕ dicemŭ însĕ, că în Ungaria se abuséză de acestŭ dreptŭ cu scrisorile cele mai inocente. Ei, ce urméză de aicĭ? Potŭ sĕ facŭ, la rêndulŭ meu, o reclamaţiune şi sĕ dicŭ: în cutare casŭ s'a făcutŭ rĕu usŭ de acestŭ dreptŭ, cerŭ sĕ se pedepséscă funcţionarulŭ, séu sĕ se dea ordinŭ, sĕ nu se mai ia asemenĭ mĕsurĭ; dér dreptulŭ în sine, pe care şi eu îlŭ esercitezŭ în ţéră la mine, nu-'lŭ potŭ contesta.

Vine apoi la casulŭ cu mandatulŭ postalŭ de 500 Lei, adresatŭ lui Marcu Pompeiu la Pesta, şi dice, că nu merită de a fi adusŭ la tribuna senatului; crede, că politica n'are nimicŭ de a face cu elŭ, cestiunea Transilvaniei nu atêrnă de dênsulŭ. Faptulŭ dovedesce, că administraţia poşteloră din Ungaria, a făcutŭ o greşélă, pe care în urmă a reparat'o. S'a scrisŭ pe mandatŭ numele „Marcu Pompeiu" şi cum scrierea, probabilŭ, era fórte prostă şi repede, în locŭ de Marcu Pompeiu, s'a cetitŭ Maria Pomparŭ. Printr'o coincidinţă ciudată aceste două persóne locuiau în aceeaşĭ stradă şi în aceeaşĭ casă.

Acum mĕ resum:

In cestiunea diareloră, fiă-care statŭ are dreptulŭ sĕ împedece distribuţiunea la sine a diareloră, carĭ nu 'i convinŭ şi chiar transitulŭ lorŭ; însĕ, acéstă disposiţiune este cu desĕvîrşire ineficace, fiind-că diarele se potŭ transmite prin colete închise, carĭ tot-d'auna ajungŭ la destinaţiune, căcĭ coletele nu se potŭ deschide.

In privinţa telegrameloră, telegramele suntŭ supuse la censură absolută; orĭ-ce statŭ are dreptulŭ sĕ împedece trecerea pe teritoriulŭ sĕu a unei telegrame dintr'unŭ altŭ statŭ, alŭ cărei conţinutŭ nu-i convine, căcĭ când se dice în convenţiune: „siguranţa statului şi legile ţĕrei", acésta va sĕ dică bunulŭ placŭ alŭ acelui statŭ.

Ei bine, de acestŭ bunŭ placŭ Ungaria useză faţă de noi, după cum şi noi usămŭ fórte de multe orĭ, faţă de Ungaria şi de alte ţĕrĭ

In privinţa scrisoriloră, în principiu, secretulŭ scrisoriloră esistă, elŭ nu trebue sĕ fiă violatŭ de câtŭ în anume împrejurărĭ şi cu forme judecătorescĭ, şi, décă este unŭ casŭ în care secretulŭ scrisoriloră este violatŭ în afară de legile şi mĕsurile legale ale ţĕrei, orĭ-cine va avé dreptŭ sĕ ridice o reclamaţiune, dér o reclamaţiune individuală, er nu o reclamaţiune de principiu, căcĭ chiar secretulŭ scrisoriloră nu este neţĕrmuritŭ şi nemărginitŭ; căcĭ tot-d'auna magistraţii potŭ sĕ urmăréscă o crimă presupusă, unŭ delictŭ presupusŭ, o cestiune chiar politică, în care ar fi vorba de-o conspiraţiă în contra statului, despecetluindŭ şi oprindŭ scrisórea, care ar fi transmiţĕtóre acestorŭ înţelegerĭ, carĭ suntŭ în contra legiloră publice şi a siguranţei stateloră. In aceste condiţiunĭ, nu putemŭ sĕ dicemŭ, că Ungaria a violatŭ, în modŭ sistematicŭ, convenţiunea postală internaţională.

Póte sĕ fiă casurĭ de exageraţiune, de aplicare rea, de violare individuală pentru unŭ faptŭ óre-care; şi de acele fapte, orĭ de câte orĭ voiu fi însciinţatŭ, voiu reclama, cu condiţiune, sĕ fiă ceva mai seriosŭ de câtŭ cestiunea lui Marcu Pompeiŭ, pentru mandatulŭ de 500 lei.

Acum, fiind-că am stabilitŭ, carĭ suntŭ drepturile Ungariei, sĕ vedemŭ, carĭ suntŭ drepturile nóstre.

Ele suntŭ absolutŭ aceleaşĭ.

Astădĭ póte ministrulŭ de interne sĕ dea unŭ ordinŭ, ca tóte diarele ungare sĕ fiă oprite...

D. V. A. Urechiă: O s'o facă acésta vr'odată?

D. ministru de externe, Al. Lahovari: Ca tóte diarele ungare sĕ nu mai între în ţéră, şi nu voiu avé nicĭ o reclamaţiune, şi sĕ nu credeţĭ, că téma ne opresce de a da asemenea ordine, ci renumele de bunulŭ simţŭ şi de liberalismŭ luminatŭ alŭ naţiunei române. (Aplause).

D. V. A. Urechiă: Aci te aplaudezŭ şi eu.

D. ministru de externe, Al. Lahovari: Nu trebue sĕ imitămŭ pe alţii în ceea ce este rĕu şi exageratŭ la dênşii. In privinţa siguranţei statului românŭ, nu credŭ, că jurnalele ungurescĭ, orĭ câtŭ de violente ar fi către noi, turbură spiritele în ţéra nóstra, şi nu este nicĭ o mĕsură de luatŭ contra loră (aplause), de câtŭ aceea condusă de unŭ spiritŭ de liberalismŭ ticsitŭ şi cam nebăgătorŭ de sémă, de care am datŭ dovadă în asemenea cestiunĭ. Ast-felŭ statulŭ românŭ va menţine reputaţiunea sa de statŭ înţeleptŭ, moderatŭ şi liberalŭ. (Aplause prelungite).

D-lŭ **V. A. Urechiă** replicândŭ dice, că scie, că unŭ ministru nu póte sĕ vorbéscă deschisŭ, cum vorbesce d-sa, séu altulŭ, care n'are legătură apropiată de guvernŭ. D. ministru a luatŭ din interpelarea sa părţile incidentale, episódele, dér a trecutŭ iute asupra fapteloră principale. Nu a fostŭ în desacordŭ cu guvernulŭ asupra telegrameloră, asupra diareloră. A arĕtatŭ, ce se petrece în administraţia postală unguréscă şi a cerutŭ sĕ se ia mĕsurĭ de represalii, până vorŭ înţelege şi cei dela Budapesta, că au aceleaşĭ obligaţiunĭ faţă cu diarele române. Telegrama ciudată cu şuncile şi casulŭ cu mandatulŭ postalŭ, le-a semnalatŭ numai ca episóde şi nu insistă asupra acestorŭ puncte. Punctulŭ asupra căruia insistă este, că *nu avea dreptŭ guvernulŭ ungurescă, sĕ dea o circulară, ca aceea a lui Bela Lucacs, că pentru ţera românéscă numai sĕ se aplice violarea secretului corespondenţeloră.*

Mulţămesce d-lui ministru, că asupra acestui punctŭ nu a scusatŭ procedimentulŭ ungurescŭ, şi dóră s'a mărginitŭ a da vina pe séma unorŭ funcţionarĭ nepregătiţĭ din birourile poştale ungurescĭ. Este orĭ-cum o desaprobare a circulaţiei d-lui Bela Lukacs, dér asupra acestui punctŭ totŭ n'a rĕmasŭ mulţămitŭ cu rĕspunsulŭ d-sale.

D-sa cere d-lui ministru alte mĕsurĭ, decâtŭ tocmai acelea, pe carĭ d-lui a disŭ că le va lua, în diua când se vorŭ aduce reclamaţiunĭ.

Desideriulŭ d-sale este: că guvernulŭ românescŭ sĕ-şĭ facă datoria faţă cu violarea secretului corespondenţei, garantatŭ de convenţiune, mai alesŭ avêndŭ în vedere, că circulara lui Lukacs prevede numai scrisorile din România.

Până când guvernulŭ nu'şi va face datoria, pe care nu se îndoesce, că şĭ-o va face, d-sa rĕmâne în reservă cu tótă încrederea, ce-o póte avé în românescile simţirĭ ale d-lui ministru de esterne. (Aplause.)

Imormêntarea archiducelui Albrecht.

Deja de două dile odihnescŭ rĕmăşiţele pămêntescĭ ale archiducelui Albrecht în mausoleulŭ Capuciniloră din Viena.

La îmormêntarea celui dintâiu soldatŭ alŭ Majestăţiĭ Sale, s'a desfăşuratŭ o pompă militară estra ordinară. Pompa şi însĕmnătatea acestei îmormêntărĭ a ridicat'o mai alesŭ presenţa împĕratului germanŭ Wilhelm.

Sosirea lui Wilhelm în Viena a fostŭ o adevĕrată sĕrbătóre. Aprópe întrégă Viena era de faţă la gara de Nordŭ înainte de 11 óre, Marţĭ. Aicĭ erau aprópe toţĭ archiducĭĭ şi prinţiĭ, carĭ se aflau în Viena. Inainte de sosire Majestatea Sa a inspectatŭ compania de onóre şi a rugatŭ pe prinţĭ sĕ se pună în rêndŭ, căcĭ vré sĕ conducă pe înaltulŭ óspe pe dinaintea loră.

Când trenulŭ a sositŭ, musica a intonatŭ „general marsch"-ulŭ germanŭ, ér împĕratulŭ Wilhelm, care purta uniforma regimentului sĕu de husarĭ, dându-se josŭ din cupeu, îmbrăţişă şi sĕrută pe Majestatea Sa monarchulŭ nostru. După acésta 'i s'au presentatŭ din partea monarchului membrii suitei sale, pe carĭ Wilhelm i a salutatŭ, ca pe vechĭ cunoscuţĭ, apoi împĕratulŭ germanŭ ocupândŭ locŭ de-a drépta împĕratului nostru, au plecatŭ în trăsură închisă la Hofburg.

Intre amédĭ, împĕratulŭ Wilhelm a făcutŭ visite archiduciloră şi personagieloră stateloră strĕine, carĭ după prândŭ i-au reîntorsŭ visita. La 5 óre, Wilhelm s'a dusŭ pe josŭ la Hofburg la palatulŭ ministeriului de esterne, unde a făcutŭ o visită de o jumĕtate de óră ministrului comunŭ de esterne contele Kálnoky.

Imormêntarea archiducelui s'a făcutŭ la 3 óre d. a. la care óră s'au presentatŭ în capela Burgului monarchii Franciscŭ Iosifŭ şi Wilhelm, apoi toţĭ representanţii curţiloră strĕine. Plebanulŭ Burgului a sfinţitŭ cosciugulŭ şi camerarii şi lacheii au scosŭ cosciugulŭ pe unŭ carŭ funebru, la care erau prinşĭ 6 cai surĭ. Inaintea cosciugului mergeau br. *Pirct*, măestru de curte, adjutanţii decedatului, oficerii de serviciu, ce i-a avutŭ în urmă, deputaţia foştiloră ofiţerĭ de ordonanţă şi servitorĭ.

Cei doi monarchĭ, persónele princiare, archiducii, deputaţiile ofiţeriloră din strĕinătate, mergeau după cosciugŭ.

Când conductulŭ a plecatŭ, resunară de-odată tóte clopotele biserieeloră din Viena. Oceanulŭ de lume distinsă şi curiósă sta cu capulŭ descoperitŭ. Conductulŭ a percursŭ prin Ringstrasse, Operngasse, Albrecht-platz, Tegetthofstrasse, până la biserica Capuciniloră, unde a ajunsŭ după $\frac{1}{2}$ óră. In naia bisericei erau deja adunaţĭ toţĭ aceia, carĭ nefiindŭ militarĭ, n'au luatŭ parte în conductŭ.

Biserica era îmbrăcată tótă în postavŭ negru şi icĭ colo embleme de-ale archiducelui. Pe marea cruce de pe altarŭ era inscripţia: *„Albertus archidux Austriae, M.D. C.C.C X.C.V"*.

La $4\frac{1}{2}$ s'a anunţatŭ, că conductulŭ se apropie. Preoţimea, în frunte cu principele primate *Gruscha*, s'a dusŭ în Neue Markt, ca de acolo sĕ se pună în fruntea conductului. Ajungêndŭ în biserică fiă-care îşĭ ocupă loculŭ prescrisŭ. După acésta cardinalulŭ *Gruscha* sfinţì cosciugulŭ, la ceea ce capela curţiĭ şi cântăreţiĭ cântară *Libera*. Apoi cosciugulŭ a fostŭ aşedatŭ în criptă. Aicĭ cosciugulŭ a mai fostŭ sfinţitŭ odată, în timpŭ ce Maiestatea Sa cu împĕratulŭ Wilhelm au urcatŭ trăsura curţii, care i-a dusŭ la Hofburg.

Séra la 6 óre s'a datŭ unŭ prândŭ la curte, la care au participatŭ: împĕratulŭ Wilhelm, marele duce Wladimir, ducele de Aosta, cele-l'alte personagii princiare, archiducii şi archiducesele. După prândŭ împĕratul germanŭ s'a despărţitŭ de Majestatea Sa şi la $7\frac{1}{2}$ s'a dusŭ la ambasadorulŭ germanŭ contele Eulenburg, unde a statŭ o $\frac{1}{2}$ óră.

A doua di séra a plecatŭ la Berlinŭ.

„Cărţĭ valahe confiscate".

Sub acestŭ titlu publică „Magy. Hirl." dela 27 Febr. unŭ articulŭ, în care istorisesce următórele:

La mica gară a căii ferate *Caţa* (lângă Cohalmŭ) s'a întêmplatŭ cu câte-va lunĭ înainte de asta, că au sositŭ nisce lădĭ, despre carĭ, după o minuţiósă cercetare făcută din partea solgăbirĕului, s'a constatatŭ, că în acelea se află *cărţĭ trimise din Valachia pentru şcolele române din Ardelŭ.* D-lŭ solgăbirĕu a fostŭ atâtŭ de isteţŭ, că a trimisŭ cărţile procuraturei reg. din Cluşiu pentru a-le cerceta. Procuratura însĕ le-a trimisŭ ministeriului de culte şi instrucţiune publică, care la rêndulŭ sĕu a predatŭ afacerea consiliului regnicolarŭ alŭ instrucţiunei publice pentru a-şĭ da părerea. După o temeinică studiare *de câte va lunĭ*, acestŭ consiliu a aflatŭ, că 17 dintre cărţile venite din România suntŭ pline cu tendinţă anti-patriotică şi că acelea *nu numai trebuescŭ confiscate, ci merită se fiă şi oprite,* ba ar merita chiar, ca în contra trimiţĕtorului, séu în contra rĕspânditorului necunoscutŭ alŭ cărţiloră *sĕ se pornéscă cuvenita cercetare.* Ministeriulŭ *nicĭ n'a întârdiatŭ a încunosciinţa despre acésta* procuratura r. din Cluşiu. Astfelŭ póte că peste câte-va sĕptĕmânĭ procuratura va fi în plăcuta posiţiune de-a face în obiectulŭ acesta *paşii necesarĭ pentru punerea sub acusaţiune*, séu de-a veni póte cu o altă propunere concretă.

Acestea suntŭ „informaţiunile" date de fóia ungurésca. Vomŭ vedé acum, ce ispravă va face procuratura din Cluşiu. Afacerea a statŭ ascunsă timpŭ de aprópe *unŭ anŭ şi jumĕtate.* De sigurŭ, în cele din urmă se va adeveri, că şi aicĭ a fostŭ vorba de-o simplă şicană şi volnicia.

SCIRILE ḌILEI.

15 (27) Februarie.

Raritate. S'a întêmplatŭ ceva neobicĭnuitŭ şi rarŭ în ţera unguréscă. Incă vara trecută, cândŭ cu procesulŭ Memorandului, trei fraţĭ de-ai noştri din St. Miclăuşulŭ-mare (*Stóianescu*, practicantu de advocatŭ, *Minişanŭ* învĕţătorŭ şi tăb... rulŭ *Kotozmanŭ*) au voitŭ sĕ trimită o depeşă de salutare lui Dr. Raţiu şi soţĭ la Cluşiu. Fisolgăbirĕulŭ Lestyánszky însĕ a opritŭ la timpŭ trimiterea depeşei. In urmă s'a iniţiatŭ printre poporŭ o colectă. Din pricina acésta fisolgĕbirĕulŭ a citatŭ la sine pe numiţiĭ domnĭ, a ţinutŭ cu ei judecată şi i-a pedepsitŭ cu câte 10 ḍile închisóre şi câte 50 fl. amendă. Condamnaţiĭ au apelatŭ la ministrulŭ de interne, care ḍilele acestea *a nulificatŭ sentinţa* adusă de fanaticulŭ fisolgăbirĕu.

—o—

Corpurile legiuitóre române suntŭ convocate în sesiune estra-ordinară până la 15 Martie.

—o—

Coróna preţiósă şi bogată, ce a dus'o împĕratulŭ Wilhelm la Viena, ca s'o pună pe cosciugulŭ archiducelui Albrecht, n'a avutŭ norocŭ sĕ-şĭ ajungă destinaţia. Ėtă de ce: archiducele Albrecht a interḍisŭ prin testamentŭ a i-se pune coróne pe cosciugŭ. Astfelŭ coróna împĕratului germanŭ a fostŭ pusă pe cosciugulŭ moştenitorului de tronŭ Rudolf.

—o—

Intêlnire de monarchĭ. Din Cincĭ-Bisericĭ se scrie, că la manevrele de tómnă ale armatei austro-ungare, carĭ se vorŭ face în stilŭ mare, va lua parte şi împĕratulŭ Germaniei şi regele Saxoniei.

—o—

Madama Ioniaux, făimósa otrăvitóre din Belgia, despre a cărei procesŭ şi condamnare anunţasemŭ la timpulŭ sĕu, acuma a înaintatŭ o rugare către regele, în care afirmă, că e nevinovată şi îlŭ rógă sĕ schimbe osênda de mórte în esilare, promiţêndŭ, că va merge în esilŭ la Brasilia.

—o—

Musicele militare din România. Ministerulŭ românŭ de resbelŭ va angaja pe unŭ mare musicantŭ italianŭ pentru organisarea musicilorŭ militare.

—o—

Incurcăturĭ în Serbia. Corespondentulŭ din Belgradŭ alŭ ḍiarului „Kölnische Zeitung" scrie acestei foi, că guvernulŭ sêrbescŭ se află în mare încurcătură, findcă regele Alexandru e hotărîtŭ sĕ schimbe sistemulŭ politicŭ. In ţéră se ivescŭ oposiţiunĭ îngrijitóre, se împartŭ proclamaţii, în carĭ poporulŭ e aţîţatŭ contra regelui şi a lui Milanŭ, provocândŭ sĕ se opună cu forţa la întrarea lorŭ în ţéră.

—o—

Exposiţia francesă din 1900. Invitaţiile de a participa la espoziţia universală de la 1900 se vorŭ adresa peste câte-va ḍile de preşedintele Republicei tuturorŭ puterilorŭ strĕine.

Contele Leo Tolstoi

cătră Ţarulŭ Nicolae II.

Rĕspunsulŭ Ţarului *Nicolae II*, datŭ în luna trecută cu ocasiunea primirei deputaţiunilorŭ din diferitele părţĭ ale Rusiei, la petiţiunea Zemstvosilorŭ din guvernamentulŭ Twer a datŭ nascere la mare desamăgire şi deprimare între elementele progresiste din Rusia. Acuma se anunţă, că contele *Leo Tolstoi*, renumitulŭ scriitorŭ rusescŭ, a adresatŭ în 31 l. tr., adecă imediatŭ după cunoscutele enunciaţiunĭ ale Ţarului, o *„scrisóre deschisă cătră Nicolae II"*. Acéstă interesantă scrisóre e de următorulŭ conţinutŭ:

Acuma Te-ai declaratŭ, şi acéstă declaraţiune a sburatŭ prin întrégă Rusia, prin întréga lume civilisată; de alaltăerĭ eştĭ o mărime hotărîtă, care nu mai este scutită de *„visurĭ absurde"*. Nu scimŭ, că óre înţelegĭ starea, ce s'a creatŭ prin declaraţiunea D-tale, credemŭ însĕ, că într'atâta eştĭ de înstreinatŭ de lumea reală, încâtŭ nu-o pricepĭ. In prima linia e faptŭ, că eştĭ rĕu informatŭ asupra *direcţiunilorŭ*, despre carĭ ai vorbitŭ. In nicĭ unŭ Zemstwo nu s'au ridicatŭ vocĭ contra autocraţiei, ci Zemstwosele cele mai liberale cerură numai o *înţelegere între Ţarŭ şi poporŭ, cale deschisă la tronŭ, libertate de pressă şi delăturarea arbitriului administrativŭ*, scurtŭ, cerură nimicirea păreţelui despărţitorŭ birocraticŭ dela curte, ce desparte pe Ţarŭ de poporŭ. Aceste suntŭ tendinţele Zemstwoselorŭ, pe carĭ imediatŭ după suirea-Ţĭ pe tronŭ le-ai timbratŭ ca „visurĭ absurde". Elementele luminate ale societăţii rusescĭ sciu, că la acestŭ pasŭ neprecugetatŭ te-au condusŭ representanţii acelui părete despărţitorŭ birocraticŭ, cu a cărorŭ domniă nu se va împăca nicĭ unŭ Rusŭ. In apĕrarea superfluă a autocraţiei, pe care nu are de gândŭ s'o atingă nicĭ unŭ Zemstwo, ai mersŭ aşa de departe, încâtŭ vedĭ unŭ pericolŭ pentru autocraţiă în faptulŭ, décă Zemstwosele vorŭ lua numai parte la administrarea internă. Societatea rusésca scie, că D-ta la 29 Ianuarie n'ai fostŭ purtătorulŭ de vorbă alŭ acelei autocraţii ideale, pe care credĭ a-o representa, ci din gura D-tale a vorbitŭ acea birocraţiă, care îşĭ păzesce cu jalusiă atotŭ-puternicia. Enunciările D-tale au doveditŭ din nou, că tóte încercările representaţilorŭ societăţii de-a trage atenţiunea corónei asupra lipsei strigătóre la cerŭ a poporului rusescŭ, făcute chiar şi în modulŭ celŭ mai umilitŭ, se respingŭ în modŭ aspru.

Inteliginţa rusésca lucră fără obosire şi cu jertfe, pentru a deslega cestiunĭ însemnate din viéţa poporului, din acea viéţă, care şi în epoca' acésta mare a libertăţii este unŭ isvorŭ alŭ nĕcasurilorŭ şi durerilorŭ. Şi acum, în locŭ sĕ vestescĭ era dreptului, a legalităţei şi a libertăţii de pressă, carĭ dór suntŭ principiile fundamentale ale orĭ-cărui statŭ, reamintescĭ representanţilorŭ poporului atot-puternicia D-tale, şi prin acésta dovedescĭ din nou înstreinarea Ţarului de poporŭ. Ḍiua de 29 Ianuarie a nimicitŭ splendórea, care pentru mulţĭ Ruşĭ strălucea din faţa necunoscută tinĕră a D-tale. Dér nu e vorbă aci numai de popularitatea D-tale personală. Décă autocraţia se identifică în vorbă şi în faptă cu birocraţia atot-puternică, décă ea póte esista numai cu eschiderea publicităţii şi cu sprijinulŭ poliţiei, atuncĭ ea însa-şĭ îşĭ sapă mormêntulŭ, şi mai curêndŭ séu mai târḍiu trebue sĕ cedeze loculŭ puterilorŭ mai vitale ale societăţii. D-ta le-ai aruncatŭ representanţilorŭ poporului rusescŭ, şi prin acésta întregei societăţĭ rusescĭ, o provocare, după care nu le rĕmâne alta, *decâtŭ sĕ alégă între progresŭ şi autocraţiă.* In urma rĕspunsului bruscŭ, ce l'ai datŭ la dorinţele modeste şi legale ale societăţii rusescĭ, cu ce sĕ mai reţină omulŭ pe tineretŭ pe calea legii şi sĕ-o apere de peire? Ce efectŭ vorŭ avé enunciaţiunile D-tale? Cei, carĭ triumfézâ, nu potŭ fi luaţĭ în considerare, însu-ţĭ Te vei convinge despre neputinţa lorŭ. Acele puterĭ însĕ, carĭ se simtŭ adêncŭ ofensate prin vorbele D-tale, se vorŭ dedica cu îndoitŭ zelŭ luptei pentru libertate şi dreptŭ; alţii érăşĭ vorŭ întrebuinţa tóte mijlócele pentru de-a combate sistemulŭ urgisitŭ. Insu ţĭ ai iniţiatŭ lupta, care în scurtŭ se va continua.

Convocare.

Reuniunea română de gimnastică şi cântărĭ va ţiné adunarea sa generală pe anulŭ 1894 *Duminecă în 26 Faurŭ v. a. c.* la 10 óre a. m. în sala de desemnŭ a scólelorŭ nóstre medii.

Domnii membri suntŭ rugaţĭ a lua parte la acéstă adunare.

Braşovŭ, în 16 Faurŭ 1895.

Nicolae Bârseanŭ, secretarŭ. **George Chelariu,** v.-preşedinte.

DIVERSE.

Proverbe japonese. Japonesii au multe însuşirĭ frumóse. In ei avemŭ de-a admira zelulŭ celŭ mare, cu care umblă sĕ-şĭ însuşéscă cultura europénă, îi admirămŭ pentru-că suntŭ militarĭ atâtŭ de bravĭ; ei s'au distinsŭ chiar şi în pictură, avêndŭ opere, carĭ suntŭ admirate de pictorii noştri. Mai puţinŭ ne este însĕ cunoscută literatura şi filosofia lorŭ poporală. Filosofia poporală se arată mai alesŭ în proverbe, în privinţa cărora Japonesii rivaliséză cu orĭ care dintre popórele europene. Ei au proverbe, în carĭ se esprimă aceeaşĭ gândire, ca şi în unele dintre proverbele nóstre, dér într'unŭ modŭ multŭ mai potrivitŭ. Servéscă, ca esemplu următórele proverbe japonese: „Décă lauda e mare, marfa puţinŭ plătesce". — „Cine vré sĕ aibă pui de tigri, trebue sĕ intre în vizunia tigrului". — „Mai bine sĕ fi ascultătorŭ, decâtŭ vorbitorŭ". — „Florile cădute, nu se mai întorcŭ pe arbore". — „Chiar şi maimuţa cade de pe arborĭ". — „Seminţia bróscei, totŭ bróscă este". — „Décă virtutea cuiva nu este mică, de sigurŭ îi este mică vecinătatea" etc.

Cele mai marĭ tunele din lume. După datele statistice, cele mai marĭ tunele din lume suntŭ următórele: Tunelulŭ *St. Gothard* în Elveţia, cu o lungime de 14,990 metri, va sĕ ḍică 15 chilometri séu aprópe două mile; tunelulŭ *Mont Cenis* în Francia, cu o lungime de 12,220 metri; tunelulŭ *Alberg* în Austria, lungŭ de 10,270 metri; tunelulŭ *Ronzow* în Italia, lungŭ de 8279 metri; tunelulŭ *Colon* în India britanică, lungŭ de 8000 metri; tunelulŭ *Hoosak* în Statele Unite, lungŭ de 7640 metri; tunelulŭ *Severin* în Anglia, cu o lungime de 7250 metri; tunelulŭ *Marianopoli* în Italia, cu o lungime de 6480 metri; tunelulŭ *Sutro* în Statele Unite, cu o lungime de 6000 metri; tunelele *Staubridge* şi Woodhed, fiăcare cu o lungime de 4980 metri; tunelulŭ *Nerthe* în Francia, 4620 metri; *Sant-Lorenzo* în Canada, 4570; *Bello* în Italia, 4240; *Cokem* în Germania 4240; *Blaizy* în Francia, 4100; *Argentera* în Spania, 4043 şi *Mersey* în Anglia, 4000 metri.

Englesii şi uniforma. O însuşire particulară a Englesilorŭ este, că ei nu vĕdŭ de locŭ cu ochĭ bunĭ uniforma militară. Sĕptĕmâna trecută s'a întêmplată unŭ casŭ forte interesantŭ de antipatia contra uniformei. La unŭ balŭ publicŭ din Londra doi subofficerĭ voiau sĕ ia parte în uniformă la balŭ. Ei şi-au cumpĕratŭ bilete, dér când au păşitŭ în sala de dansŭ numai decâtŭ au fostŭ provocaţĭ s'o părăséscă, décă nu vréu sĕ fiă espuşĭ la neplăcerĭ. Causa acestei provocărĭ a fostŭ, că subofficerii purtau uniformă militară. Subofficerii vătĕmaţĭ au raportatŭ casulŭ generalului, care a provocatŭ pe otelierŭ, sĕ-şĭ céră iertare, décă voesce sĕ mai aibă concesiunea de-a arangia balurĭ.

Credinţe superstiţióse despre colerâ la poporulŭ rusêscŭ. Devastările, ce le face colera şi fómetea în poporulŭ rusĕscŭ, au datŭ nascere la felŭ de felŭ de credinţe superstiţióse despre causele şi isvórele acestorŭ rele. Poporulŭ ḍice, că începutul reului este de a se căuta la inimicii sei, între carĭ cu deosebire suntŭ doctorii şi veterinarii, carĭ suntŭ priviţĭ toto-dată şi ca duşmanii Ţarului. Ei, ḍice poporulŭ, formézâ societăţĭ secrete, carĭ stau în legătură cu necredincioşii din Anglia, Germania şi din alte ţerĭ, de unde apoi îşĭ primescŭ remuneraţiunile pentru fiăcare omŭ înveninatŭ séu îngropatŭ de viu. Intenţiunea lorŭ este sĕ se micşoreze numĕrulŭ poporaţiunei, ca aşa apoi necredincioşii sĕ pótă uşorŭ bate pe Ţarulŭ într'o luptă. Chinezii încă jócă unŭ însĕmnatŭ rolŭ la actulŭ acesta, ei adecă înainte de peirea lumei au sĕ inundeze şi sĕ învingă întréga lume. Peste totŭ poporulŭ rusĕscŭ vede în colerâ şi în fómete premergĕtorii peirei lumei.

Farmece bulgărescĭ. Cetimŭ în „Timpulŭ". Unŭ prietinŭ comunică unui confrate următórea scire haslie: Trecêndŭ prin comuna Baia şi Sodolu din judeţulŭ Gorju, plaiulŭ Novacĭ, în tómna trecută, am auḍitŭ din gura mai multorŭ locuitorĭ, că în Baia suntŭ 14 Bulgarĭ, carĭ lucréză la grădină, dintre carĭ numai doi sciu limba românéscă şi unŭ băieţaşŭ românŭ le păzia boii. In timpulŭ verei, prin Iulie, băétulŭ de Românŭ a venitŭ în satŭ şi a spusŭ, că grădinarii au farmece, cu carĭ oprescŭ plóia, ca sătenii sĕ nu facă zarzavatŭ şi sĕ cumpere dela grădina lorŭ. După stăruinţa mai multorŭ locuitorĭ, în ḍiua de 20 Iulie au mersŭ cu primarulŭ comunei Baia şi avêndŭ informaţiune dela băiatulŭ acela, unde stau farmecele, au săpatŭ sub vatra, unde grădinării aveau focŭ, şi au găsitŭ unŭ burdufŭ cu apă şi 5 capete de şérpe legate unulŭ de altulŭ cu o sfóră. Băiatulŭ spune, că apa din burdufŭ este rouă din nóptea sf. George şi şerpii prinşĭ din luna Martie, şi că grădinarii când vedeau norĭ ridicaţĭ şi semne de plóie, eşiau cu farmecele şi plimbându-le prin grădină, se rĕspândiau norii. Primarulŭ a închisŭ în arestulŭ comunei pe grădinarĭ, ţinêndu-i 4 ḍile, de unde prin stăruinţa d-lui Barbu Ionŭ Mihailŭ, arêndaşulŭ din localitate, au fostŭ liberaţĭ fără a-i supune judecăţii.

Sĕrăcia în Anglia. După datele din urmă, carĭ se referŭ la anulŭ 1892, numĕrulŭ persónelorŭ în etate de peste 65 anĭ, carĭ suntŭ avisate la ajutorulŭ publicŭ, în Londra este: 27.238 bărbaţĭ şi 37.541 femei, ér în cele-l'alte părţĭ ale Angliei şi în Valisia 136.392 bărbaţĭ şi 200.733 femei, la olaltă 163.630 bărbaţĭ şi 238.724 femei. Din suma întregei poporaţiunĭ a Angliei 29·28 procente de bĕtrânĭ suntŭ siliţĭ a duce viéţa de cerşitorĭ. Pentru Irlanda procentulŭ este de 26·87.

Literatură.

In editura librăriei *Carol Müller* din Bucurescĭ (Calea Victoriei 53) a apărutŭ: **Studii de economie politică şi finanţe,** cuprindêndŭ, pe lângă expunerea elementelorŭ sciinţei, analisa legilorŭ, aşedămintelorŭ şi intereselorŭ economice şi financiare românescĭ, de *Nicolae Idieru*, candidatŭ în filosofiă şi litere dela facultatea din Bruxela candidatŭ în dreptŭ, doctorŭ în sciinţele politice şi administrative dela facultatea de dreptŭ din Bruxela, fostŭ profesorŭ de economiă politică şi istoriă la fosta şcólă comercială din Bucurescĭ, profesorŭ de geografiă, şi istoriă la şcóla comercială de gradulŭ I din Bucurescĭ. Volumulŭ I. Preţulŭ unui esemplarŭ, care e forte voluminosŭ, cuprindêndŭ ca la 700 pag., e numai 4 lei 50 banĭ. O scriere de felulŭ acesta, atâtŭ de complectă şi bogată, până acum n'a apărutŭ în limba română, şi în lipsa ei, tinerimea română universitară, ca şi particularii, trebuiau sĕ se foloséscă de scrierĭ streine, — lucru, ce în viitorŭ nu vorŭ mai fi nevoiţĭ sĕ-lŭ facă.

*

In tipografia „A. Mureşianu" din Braşovŭ a apărutŭ: **Povestirĭ economice** despre grădinăritŭ, economia câmpului, vieritŭ şi păduritŭ, de *Ioanŭ Georgescu.* O carte fórte folositóre pentru plugarĭ, scrisă în stilŭ uşorŭ de priceputŭ. Cartea are 136 pag. şi costă 25 cr. De vêndare la tipografia „A Mureşianu" în Braşovŭ, şi la autorulŭ în Scorei (p. u. Alsó-Porumbák).

*

Schiţe, de *I. C. Panţu.* (In plasă; In Baltă; Cale grea; La Códe; La cârciuma lui Tiriplicŭ.) O broşură formatŭ micŭ de 112 pag. Se póte procura la librăria *N. I. Ciurcu*, Braşovŭ, cu 30 cr.

*

Logofĕtulŭ Matei, novelă de *I. C Panţu*, formatŭ mare 105 pagine. Costă 40 cr.

*

Povestirĭ de *Petra-Petrescu* à 80 cr. francate. De vêndare la administraţia nóstră.

Proprietarŭ: **Dr. Aurel Mureşianu.**

Redactorŭ responsabilŭ: **Gregoriu Maiorŭ.**

Cursul la bursa din Viena.

Din 26 Februarie 1895.

Renta ung. de aurŭ 4% . . .	123.90
Renta de coróne ung. 4% . .	99.—
Impr. căil fer. ung. în aurŭ 4½% .	128.—
Impr. căil. fer. ung. în argint 4½%	104.35
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	125.75
Bonurĭ rurale ungare	98.10
Bonurĭ rurale croate-slavone. . .	98.25
Imprum. ung. cu premii	161.20
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Segedin.	149.75
Renta de hârtie austr.	101.20
Renta de argint austr.	101.15
Renta de aur austr.	124.85
Losurĭ din 1860	158.25
Acţii de ale Băncei austro-ungară .	1077.—
Acţii de-ale Băncei ung. de credit. .	459.75
Acţii de-le Băncei austr. de credit.	394.75
Napoleondorĭ	9.81
Mărcĭ imp. ger.	60.37½
London (lire sterlinge).	123.60
Rente de corone austr.	100 70

Cursulŭ pieţei Braşovŭ.

Din 27 Februarie 1895.

Bancnote rom.	Cump.	9.74	Vênd.	9.77
Argint român.	Cump.	9.70	Vênd.	—.—
Napoleon-d'orĭ	Cump.	9.77	Vênd.	—.—
Galbenĭ	Cump.	5.85	Vênd.	5.90
Ruble rusescĭ	Cump.	132.—	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump.	60.20	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		100.75	Vênd.	101.75
Lire turcescĭ	Cump.	11.15	Vênd.	—.—

„Bistriţana", Institut de credit şi de economiĭ în Bistriţă.

CONVOCARE.

Pe basa conclusului subinsemnatei direcţiunĭ din 25 Februarie 1895 Nr. 69 se convócă prin acésta

a opta adunare generală ordinară,

a institutului de creditŭ şi economii „BISTRIŢANA", terminulŭ spre ţinerea aceleia se defige pe 23 Martie 1895 la 9 óre diminéţa şi despre acésta se încunosciinţéză P. T. Domnĭ acţionarĭ.

Obiectele pertractăreĭ sunt:

1) Raportulŭ direcţiunei şi alŭ comitetului de revisiune, apoi cu acestea statorirea dividendei pe anulŭ de gestiune 1894 şi în genere împărţirea profitului curatŭ.

2. Alegerea alorŭ doi membri în direcţiune şi anume a unuia în loculŭ celui, ce conformŭ § 34 din statute va fi sortatŭ, eventualŭ realegerea aceluia şi a altuia, care conformŭ §. 35 s'a alesŭ în modŭ provisoriu în decursulŭ anului 1894, eventualŭ alegerea aceluia de definitivŭ.

3. Regularea salarielorŭ funcţionarilorŭ.

4. Alte propunerĭ, ce s'ar mai face.

Bistriţă, în 25 Februarie 1895.

Mihăilă Mihăilasch,
directorŭ esecutivŭ.

Inchierea socotelelorŭ cu 31 Decemvre 1894 a institutului de creditŭ şi economii „BISTRIŢANA" în Bistriţa.

ACTIVE. Contulŭ Bilanţului PASSIVE.

ACTIVE		fl.	cr.	PASSIVE		fl.	cr.
Cassa în numĕrarŭ . . .	3.424.08			Capitalŭ de acţiunĭ . . .	40.000.—		
Cambii de banca	438.774.33			Depunerĭ spre fructificare			
Impr. hipotecare.	40.916.38			a) de a. le privaţ. 152.722.45			
„ pe obligaţ. cu caventĭ.	9.977.03			b) de a. le Fond.			
„ pe efecte publice . .	100.—			gen. de reservă 18.148.95			
Mobiliarulŭ . . . 431.20				c) de a. le Fond.			
după amort. de 10% 43.12	388 08			spec. de reservă 590.39			
Diverşĭ debitorĭ	1.898.97	495.478	87	d) de a. le Fond.			
				de pens. . . 1.812.37	173.274.16		
				Interese transitóre . . .	5.490.62		
				Dividende neridicate. . .	80.—		
				Reescomptŭ	264.469.60		
				Diverşĭ creditorĭ	396.19	483.710	57
				Profitŭ curatŭ . . . . . . :		11.768	30
		495.478	87			495.478	87

DEBIT. Contul Profitului şi Perderilor. CREDIT.

DEBIT		fl.	cr.	CREDIT		fl.	cr.
Contribuţiune directă 1548.17				Interese după totŭ soiulŭ de imprumuturĭ	27,891.58		
10% după interesele la depunerĭ . . 889.69	2,437.86			Interese de întârdiere. . .	786.45		
Competinţă de timbru . . .	23.56			Tacse şi alte competinţe .	2,298 94	30.976	97
10% amortisare din mobiliar	43.12						
Salare	5,944.—						
Chirie	500.—						
Spese de birou de totŭ soiulŭ	1.245.17						
Porto postalŭ	83.49						
Interese după depunerĭ spre fructificare	8,931.47	19.208	67				
Profitŭ curatŭ		11.768	30				
		30.976	97			30.976	97

Bistriţa, în 31 Decemvre 1894.

Alesandru Silaşi, preşedinte.	Mihailŭ Mihailaşŭ, directorŭ esecutivŭ.	Stefanŭ Poruţiu, cassarŭ.	Nicolae Romann, comptabilŭ.

Subsemnatulŭ comitetŭ examinândŭ conturile presente le-am aflatŭ în deplină regulă.

Bistriţa, în 25 Februarie 1885.

Pamfiliu Grapini. Anchidimŭ Candale. Iosifŭ Lissai.

Sosirea şi plecarea trenurilorŭ în Braşovŭ.

Sosirea trenurilorŭ în Braşovŭ:

1. Dela Pesta la Braşovŭ:

Trenulŭ de persóne: 8 óre diminéţa.
Trenulŭ accel.: 2 óre 9 min. după am.
Trenulŭ mixtŭ: 10 óre 25 minute séra.
Tr. exp. Românŭ: 5 óre 07 m. diminéţa.

2. Dela Bucuresci la Braşovŭ:

Trenulŭ accel: 2 óre 18 min. după am.
Trenulŭ mixtŭ: 7 óre 1 minute séra.
Trenulŭ accel.: 10 óre 37 minute séra.
Tr. expr. Românŭ: 10 óre 19 m. séra.

3. Dela Zĕrnesci la Braşovŭ.

Trenulŭ mixtŭ: 7 óre 36 min. diminéţa.
Trenulŭ mixtŭ: 1 óră 44 min. după am.
Trenulŭ mixtŭ: 0 óre 00 min. séra.

Dela Braşovŭ la Ch.-Oşorheiu.

Trenulŭ de persóne: 3 óre 10 după am.
Trenulŭ mixtŭ: 8 óre 50 minute dimin.
Trenulŭ mixtŭ: 4 óre 50 min. dimin.

Plecarea trenurilorŭ din Braş.

1. Dela Braşovŭ la Pesta

Trenulŭ mixtŭ: 5 óre 8 min. diminéţa.
Trenulŭ accel.: 2 óre 45 min. după am.
Trenulŭ de persóne: 7 óre 43 min. séra.
Tr. expr. Român: 10 óre 26 min. séra.

2. Dela Braşovŭ la Bucuresci:

Trenulŭ accel.: 4 óre 59 minute dimin.
Trenulŭ mixtŭ: 11 óre înainte de amédĭ.
Trenulŭ accel.: 2 óre 19 min. după am.
Tr. expr. Românŭ: 5 óre 14 m. dimin.

3. Dela Braşovŭ la Zĕrnesci:

Trenulŭ mixtŭ: 8 óre 35 min. diminéţa.
„ „ 4 „ 55 m. după am.
Trenulŭ mixtŭ: 0 óre 00 min. séra.

4. Dela Ch.-Oşorheiu la Braşovŭ.

Trenulŭ mixtŭ: 8 óre 19 min. dimin.
Trenulŭ de persóne: 1 óră 51 m. d. am.
Trenulŭ mixtŭ: 7 óre 20 min. séra.

Tipografia A. Mureşianu, Braşov.